

NOTAT april 2014

tittel:

Sau – dyrevelferdskrav i økologisk regelverk

Tabellen gir oversikt over økologiske tilleggsregler, med utgangspunkt i vanlig norsk produksjon. Bioforsk Økologisk har bidratt med kommentarer og faglige innspill. For utfyllende informasjon om dyrevelferdsproblemer i vanlig saueproduksjon, se www.dyrevern.no/landbruk

Ifølge Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM), er det liten dyrevelferdsforskjell mellom vanlig og økologisk regelverk for sau. (VKM, 2014)

	Vanlig regelverk i Norge	Økologiske Debio-tilleggsregler	Ytterligere tilleggsregler for KRAV
Gulv i sauefjøsset	Strekkmetall eller spaltegulv kan brukes over hele bingen. Lam skal ha tilgang til tett underlag.	(ingen tilleggsregler. Regel om fast dekke for sau ble fjernet i 2006. ¹⁾)	Fast dekke er påbudt, og vil i praksis si talle (tykt lag av halm/ flis). Når sauene går på talle, er det nødvendig med cirka 4 m ² per sau for at tallen skal fungere.
Areal per søye innendørs	Forskriften har ikke konkret bestemmelse, men vanlig bransjestandard per søye er 0,8-1,0 m ² .	Hver søye skal ha 1,5 m ² .	Sauene skal enten ha tilgang til luftegård i vinterhalvåret, eller fjøsset skal oppfylle strengere krav. Det er tre alternativer: 1) <u>Fjøs uten luftegård</u> 1,5 ganger større areal for voksne dyr enn arealkravet for fjøs med full tilgang til luftegård. For lam er tilsvarende krav 2 ganger større areal.

¹ Berge, K. (Norsk Landbruksrådgiving), *Notat om økologisk sau med fokus på velferd og bygningskrav*, utredning til Regelverksutvalget for økologisk produksjon, URL: mattilsynet.no, 11. juni 2010.

			<p>2) <u>Fjøs med full tilgang til lufftegård</u> Hver søye 1 m² Drektig søye 1,2 m² Lam < 15 kg 0,35 m² Lam < 30 kg 0,35 m² Lam >30 kg 0,7 m²</p> <p>3) <u>Fjøs med begrenset tilgang til lufftegård</u> Hver søye 1,5 m² Drektig søye 1,7 m² Lam < 15 kg 0,35 m² Lam < 30 kg 0,5 m² Lam >30 kg 1 m²</p>
Utemuligheter i vinterhalvåret	<p>Det er ikke noe krav om at dyra skal få komme seg utendørs utenom beiteperioden.</p> <p>(I 2009 hadde cirka en tredjedel av landets sauefjøs lufftegård.²)</p>	(Ingen tilleggsregler)	<p>Det er tre alternativer:</p> <p>1) <u>Fjøs uten lufftegård</u> Strengere krav til areal, luft og lys - lysinnslipp minst 10 % av gulvarealet - innslipp av frisk luft, slik at luften blir av utendørskvalitet</p> <p>2) <u>Fjøs med full tilgang til lufftegård</u> Hver søye 3 m² Drektig søye 3 m² Lam < 15 kg 0,5 m² Lam < 30 kg 0,65 m² Lam >30 kg 1,3 m²</p> <p>3) <u>Fjøs med begrenset tilgang til lufftegård</u> Hver søye 2,5 m² Drektig søye 2,5 m² Lam < 15 kg 0,5 m²</p>

² Stubsjøen, S. (Norges Veterinærhøgskole), "Bruk av lufftegård nasjonalt", Epost til Dyrevernalliansen, 23. juni 2010.

			<p>Lam < 30 kg 0,5 m² Lam >30 kg 1 m²</p> <p>Uansett skal sauene være lengst mulig utendørs døgnet rundt, så lenge været tillater det, uavhengig av beiteperioden.</p>
Melk til lam	<p>Ikke krav om sauemelk til lammene. Vanlig med en mindre andel kopplam, som får melkeerstatning fra automat.</p> <p>(Mange kopplam: Avlsarbeid har resultert i større kullstørrelse. Enkelte søyer får flere lam enn de naturlig kan sørge for tilstrekkelig melketildeling. I tillegg kan det naturlig oppstå morløse lam, fordi søya kan bli syk eller dø.)</p>	<p>Kun naturlig melk er tillatt.</p> <p>Melkeerstatning av den typen som er på markedet i dag er ikke tillatt, selv om den er økologisk. Dette oppleves som et problem for en del økobønder.³</p>	<p>Krav om at lam skal få die i minst 3 døgn. Kopplam skal få melk fra andre dyreslag, og kan kun i nødstilfeller få melkeerstatning (da maks en uke, om lammet skal til slakt).</p>
Transport	<p>Transporttid generelt opptil 8 timer, og opptil 11 timer i de tre nordligste fylkene.</p>	<p>Dyr skal transporteres i de grupper de gikk i før transporten. (Ellers ingen tilleggsregler.)</p>	<p>(samme regler som Debio)</p>

Kilder:

KRAV, *Regler för KRAV-certifierad produktion utgåva 2013*, URL: krav.se, publisert 2013.

Landbruks- og matdepartementet, Forskrift om velferd for småfe, 18. februar 2005.

Mattilsynet, *Veileder B – utfyllende informasjon om økologisk produksjon*, URL: mattilsynet.no, sist endret 17. desember 2012.

Vitenskapskomiteen for mattrygghet, *Comparison of organic and conventional food and food production - Part II: Animal health and welfare in Norway*, Rapport til Mattilsynet, 30. april 2014.

³ Mattilsynet, Referat fra møte i Regelverksutvalget for økologisk produksjon (RVU), 24. februar 2011.